

Výsledky veřejné konzultace: Jak nastavit střední článek, aby zlepšoval učení, wellbeing a rovné šance žáků?

TISKOVÁ ZPRÁVA

14. 6. 2021 - V projektu Partnerství pro vzdělávání 2030+ cítíme spoluodpovědnost za naplňování cílů Strategie 2030+, včetně vytváření středního článku ve vzdělávání. Z naší pracovní skupiny expertů vzešly náměty, jak by mohl článek fungovat. *“Zároveň vzešla dilemata, na které nejsou jasné odpovědi. Proto jsme se rozhodli uspořádat veřejnou konzultaci a vyzvali jsme aktéry mimo Partnerství – organizace, subjekty působící ve vzdělávání, aby nabídli své pohledy,”* sdělila na úvod Prezentace výsledků veřejné konzultace Silvie Pýchová, ředitelka SKAV z. s., který vytváří projektu páteřní podporu.

Veřejná konzultace, kterou jsme ve spolupráci s [Technologickým centrem Akademie věd ČR](#) (TC AV ČR) spustili 20. 4. 2021, přinesla následující zjištění: Mezi zástupci veřejného a neziskového sektoru panuje shoda, že v Česku je potřeba zavést tzv. střední článek. Slibují si od něj zejména to, že odlehčí ředitelům od administrativní zátěže a uvolní jim ruce pro kvalitnější pedagogické vedení. Výsledkem by měl být lepší wellbeing žáků, větší zaměření výuky na kompetence a snížení nerovností v přístupu ke kvalitnímu vzdělávání. Tato změna by podle většiny respondentů měla s sebou nést i přenesení odpovědnosti za kvalitu vzdělávání na daném území na samotný střední článek. Většina vyjadřuje nejen podporu samotnému konceptu, ale chtějí se i sami zapojit do jeho vývoje a implementace.

Shrnutí výsledků najdete [ZDE](#).

Proč potřebujeme změnu? Diskuze se zástupci MŠMT a klíčových organizací

Hlavním důvodem, proč se systém vedení a podpory škol v ČR musí změnit, je podle respondentů „přetížení ředitelů škol formálními administrativními procedurami“. Na „odbreňování“ škol, tedy, jak upřesnila Martina Běřáková z MŠMT, *“utváření prostoru pro kvalitativní posun, podporu pro vedení školy, aby mohlo rozvíjet kulturu a pedagogiku na škole”* se shodli zástupci všech sektorů.

“Přetížení vnímám, školy volají po metodické pomoci a spolupráci. Střední článek vidím jako metodický orgán, který by na daném území pomáhal. Města se nebrání zapojení, ale pokud se nebude tvarovat finální podoba, jak by měl střední článek vypadat, musíme očekávat, že i v tom území bude nejistota a obce a kraje budou stát uprostřed celého spektra,” řekl David Šimek, který zastupoval Svaz měst a obcí ČR.

“Závěry [konzultace] považuji za obrovské zrcadlo pro MŠMT a další autority (např. ČSI, NPI), pokud to nejdůležitější, po čem ředitelé volají, je odbřeňování od nepedagogické zátěže, tak se dá poměrně velmi rychle něco udělat, sami jsme nabídli pilotní program pro systémové řešení,” navázal Oldřich Vávra, Sdružení místních samospráv ČR. Kromě toho vidí další prostor pro zlepšení vztahů se zřizovateli, ze strany MŠMT i škol navzájem. *“Tam, kde jsou nastavené možnosti spolupráce, MAPy (místní akční plány) mnohde fungují velmi dobře, kultivujeme prostředí, které kultivovat můžeme”.*

Odpovědnost za kvalitu vzdělávání na území středního článku

Kdo má nést odpovědnost za kvalitu vzdělávání? Největší část respondentů se shoduje na tom, že by ji mělo nést „partnerství pracovníků středního článku podpory a místních aktérů s popsányými základními pravidly spolupráce a rolami“. *“Větší klastr respondentů věří, stejně jako my v Partnerství, že střední článek má dvě části a že bude záviset na kvalitní strukturované spolupráci s jasně danými pravidly a rolami, aby se vytěžil obrovský potenciál středního článku podpory i těch místních,”* vyjádřil spokojenost nad reakcí respondentů Vladimír Srb, Partnerství 2030+.

73 % respondentů je přesvědčeno, že střední článek má obsahovat vyváženě jak prvky centrálního řízení, tak i samosprávného rozhodování. *“Vidím v odpovědích poměrně velkou nedůvěru části české společnosti k vlastnímu státu, obavu z čehokoliv, co jde seshora, obavu ze středního článku, který by byl převodovým kolečkem ´vrchnostenského´ přístupu,”* poznamenal Jiří Krist, NS MAS ČR, *“na druhou stranu to můžeme interpretovat jako vítězství samosprávného přístupu a schopnosti společnosti se do určité míry sebeorganizovat – řídicí orgány mohou s vrchnostenským přístupem šetřit jako s šafránem.”*

Jak vyhodnocovat úspěšnost středního článku?

“Střední článek považujeme za funkční v momentě, kdy se začnou zlepšovat vzdělávací výsledky napříč Českou republikou a kdy se bude zlepšovat wellbeing dětí i učitelů a zároveň zvyšovat rovné šance,” představila vizi Silvie Pýchová.

Jako hlavní kritérium na úrovni učení žáků uvedlo 51 % respondentů „zlepšování wellbeingu žáků“. To Zdeněk Slejška, Eduzměna, označil za zajímavé překvapení: *“Školy prošly zatěžkávací zkouškou a otázka určité potřeby pohody je v tom [šetření] odražena. Pro mě to je otázka vlivu současného stavu a do jaké míry je to stav setrvalý?”*

Nejvíce se lišily názory respondentů v otázce, jak důležitým kritériem (mimo úroveň učení žáků) by mělo být „zvyšování propojování školy a mimoškolních aktivit“ – pro 44 % respondentů je to kritérium nedůležité nebo nevhodné. To bylo překvapivé i pro Martinu Běťákovou: *“Propojování formálního a neformálního vzdělávání je extrémně důležité. Pokud se nedokážeme dobrat k tomu, abychom principy neformálního vzdělávání vnášeli do formálních procesů a akceptovali život dětí a jejich rozvoj mimo školu, tak se neposune kvalita samotného vzdělávání dál.”*

Význam středního článku a budoucí spolupráce

Že zavádění středního článku patří mezi důležitá opatření, si myslí téměř 80 % respondentů. Více než 75 % respondentů vyjádřilo zájem osobně se zapojit do vývoje, pilotáže nebo implementace středního článku. *“To, že řada z nás podporuje institut středního článku, ale neznamená, že dáváme bílo šek pro jakýkoliv střední článek. Než špatný střední článek, tak raději žádný střední článek,”* upozornil Jiří Krist. *“Jsme součástí procesu, formování zásadních věcí, které mohou ovlivňovat vzdělávání dál, v okamžiku, kdy se vytvářejí a hledají,”* ocenil příležitost přispět k jeho budoucí podobě Zdeněk Slejška.

“Dívám se na to optikou námi pilotovaného středního článku a hledám potvrzení či vyvrácení způsobu, jak o tom přemýšlíme. Odnáším si velice dobrý pocit, že jdeme správným směrem,” vyjádřila spokojenost Martina Běťáková.

Kontakt – SKAV ČR:

Mgr. Vladimír Srb, +420 725 583 372, vladimir.srb@skav.cz

Mgr. Silvie Pýchová, +420 607 123 568, silvie.pychova@skav.cz

Ing. Michal Pazour, Ph.D., +420 603 935 724, pazour@tc.cz

Sledujte aktuální informace o [Partnerství 2030+](#) na [Facebooku](#) a [Twitteru](#).

Zdroje pro editory:

[Prezentace shrnutí hlavních výsledků veřejné konzultace ke střednímu článku \(TC AV ČR\)](#)

[Výsledky veřejné konzultace ke střednímu článku - celá studie](#)

[Záznam prezentace a diskuze](#)

[Facebook](#) a [webová stránka Partnerství](#)

O Partnerství pro vzdělávání 2030+

Projekt [Partnerství pro vzdělávání 2030+](#) společně založilo v červnu 2020 sedm platforem ve vzdělávání (Asociace krajských vzdělávacích zařízení, Asociace ředitelů základních škol ČR, Česká odborná společnost pro inkluzivní vzdělávání, Česká rada dětí a mládeže, Nadační fond Eduzměna, Národní síť Místních akčních skupin ČR, Stálá konference asociací ve vzdělávání), které se hlásí k hlavním cílům vládou schválené [Strategie vzdělávací politiky 2030+](#). V dubnu 2021 se k projektu připojilo sedm nových členů z řad odborných partnerů. Cílem iniciativy je vytvořit propojení významných aktérů ve vzdělávání a zajistit vytváření dohod, přispívat k vzájemnému porozumění a koordinaci jejich aktivit. Finančními partnery projektu jsou Nadace České spořitelny a Nadace RSJ. Partnerství postupuje podle [principů kolektivního dopadu](#).

Na realizaci Veřejné konzultace se podílel autorský tým ve složení:

- Vladimír Srb, Silvie Pýchová (SKAV) – metodika a realizace šetření
- Michal Pazour, Ondřej Pokorný, Marek Pour, Miroslav Kostić (TC AV ČR) – realizace a vyhodnocení šetření

Prezentace a diskuze 11. 6. 2021 se zúčastnili:

- Martina Běťáková, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR (MŠMT)
- Jiří Krist, Národní síť Místních akčních skupin (NS MAS ČR)
- Zdeněk Slejška, Nadační fond Eduzměna (Eduzměna)
- Oldřich Vávra, Sdružení místních samospráv ČR (SMS ČR)
- David Šimek, Svaz měst a obcí ČR (SMO ČR)
- Vladimír Srb, Partnerství pro vzdělávání 2030+, SKAV, z. s. (Partnerství 2030+, SKAV)

Veřejná konzultace jakožto i prezentace výsledků je organizována za finanční podpory Nadace České spořitelny a Nadace RSJ.